

Statenvoorstel 64/15 A

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 13 november 2015

Onderwerp

Beleidskader erfgoed 2016-2020

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

Preambule

Voor u ligt het statenvoorstel betreffende het beleidskader Erfgoed 2016-2020. Tegelijkertijd wordt het Concept Uitvoeringsprogramma Cultuur 2016-2020 aan u aangeboden.

Vertrekkend vanuit de Verbeeldingskracht van erfgoed zetten wij met het beleidskader Erfgoed 2016-2020 in op een vernieuwde aanpak, waarbij we binnen de brede opgave van erfgoed komen tot focus en keuzes.

Dit kader gaat in de eerste plaats over onze inhoudelijke inzet en onze aanpak. Graag willen wij op de Statendag van 16 oktober deze aanpak nader toelichten en hierover met u van gedachten wisselen: waarom kiezen we voor deze aanpak, hoe ziet deze aanpak eruit en wat betekent dat dan?

Op 16 oktober willen wij ook graag met u in gesprek over de samenhang van dit beleidskader erfgoed met de andere domeinen binnen de portefeuille Leefbaarheid en Cultuur, bv. in relatie tot de opgave sociale veerkracht.

De financiële vertaling van de ambities in dit beleidskader zullen wij dan begin 2016 voor instemming aan u voorleggen, in de context van een integrale afweging voor de portefeuille Leefbaarheid en Cultuur. Echter bepaalde activiteiten uit het beleidskader Erfgoed kunnen niet wachten tot 2016 en vergen nu al een inzet van bestuursakkoordmiddelen. Vanwege de urgentie leggen wij daarom nu een begrotingswijziging voor.

Samenvatting

Erfgoed staat niet op zichzelf maar is een waardevol onderdeel van onze leefomgeving. Het vertelt een verhaal, maar is ook icoon en katalysator voor de ontwikkeling van het gebied er om heen. Wij zijn ons bewust van de (verbeeldings)kracht van erfgoed voor de samenleving: het geeft identiteit, maakt trots, inspireert en werft. De (verbeeldings)kracht van erfgoed werken we uit in 4 verhalen van Brabant: Innovatief Brabant, Religieus Brabant, Bevochten

Brabant en Bestuurlijk Brabant. We kiezen focus binnen deze verhalen waar kansen liggen, vanuit erfgoed maar ook in relatie tot de sociale veerkracht en ruimtelijke en economische ontwikkelingen van Brabant. Daarmee richten we onze provinciale inzet. We trekken op met partners uit de samenleving. Samen werken we de Brabantse verhalen uit, samen werken we aan initiatieven en samen maken we projecten mogelijk. Initiatieven en energie uit de samenleving willen we benutten. Daarbij zorgen we dat de basis op orde is, de restauraties, de collecties, de educatie, de kennis, en brengen we de basisinfrastructuur d.w.z. de provinciale uitvoeringsorganisaties en erfgoedinstellingen, meer in samenhang.

Het beleidskader erfgoed 2016-2020 is het kader voor deze nieuwe ontwikkelingsgerichte aanpak. Het kader geeft invulling aan het volledige erfgoedbeleid van de provincie Noord-Brabant. Het programma Grote Erfgoedcomplexen is daarbinnen een belangrijk instrument.

Om onze ambitie waar te maken, zijn middelen nodig uit het bestuursakkoord. Een begrotingswijziging wordt daarom voorgesteld.

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

Het voorstel

1. Het beleidskader erfgoed 2016-2020, *de (verbeeldings)kracht van erfgoed*, vast te stellen (en daarmee komt de kaderstellende notitie monumenten 2011 te vervallen en komen de kaders van het programma Grote Erfgoedcomplexen uit 2010 en 2011 te vervallen.)
2. Een begrotingswijziging vast te stellen, betreffende € 2,4 mln van de middelen voor cultuur en samenleving zoals benoemd in het bestuursakkoord 2015-2019, ten behoeve van de uitvoering van het beleidskader erfgoed 2016-2020"

Aanleiding

In 2011 is de Kaderstellende notitie Monumenten vastgesteld. Deze notitie is vervolgens uitgewerkt in twee programma's: het uitvoeringsprogramma Erfgoed 2012-2015 en het investeringsprogramma Grote Erfgoedcomplexen (looptijd tot 2020). Beide programma's richten zich met diverse actielijnen en instrumenten op behoud, beleving en herbestemming van erfgoed. De cultuuragenda (2013) gaf richting aan de wijze van uitvoering van beleid o.a. door meer samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid, verbinding met andere domeinen en andere vormen van financieren.

In 2014 is het uitvoeringsprogramma Erfgoed 2012-2015 en het investeringsprogramma Grote Erfgoedcomplexen geëvalueerd.

Evaluatie van het erfgoedbeleid toont aan dat er sprake is van breed erfgoedbeleid dat bijdraagt aan de doelen behoud, beleving en herbestemming. Er wordt echter geconstateerd dat de consistentie en samenhang beter kan, met name tussen het brede erfgoedbeleid en het programma grote erfgoedcomplexen. Ook kan meer samenhang in de diverse lijnen van kennisontwikkeling en kennisoverdracht leiden tot effectiever beleid. De subsidieregeling cultureel erfgoed is deels verouderd en dient aangepast te

worden. Ten slotte zijn er een aantal succesvolle instrumenten ontwikkeld die geborgd moet worden in beleid.

Uit de analyse van de Grote Erfgoedcomplexen blijkt dat de provincie een programma heeft ontwikkeld, dat is gestart aan de hand van 'learning by doing'. De resultaten van herbestemming van erfgoed tot nu toe zijn veelbelovend. Het is nog steeds zo dat de markt de herbestemmingsopgave nog onvoldoende oppakt. De provincie kan hierin het verschil maken. Daarvoor is wel meer beleidsinhoudelijke sturing nodig. Tevens is het van belang om het besluitvormingsproces aan te passen; passende governance en accountability in te voeren en niet alleen te focussen op investeren. De boodschap is: de aanpak kan scherper door gericht kiezen, beweging te stimuleren en projecten slim te ondersteunen.

Gezien de bevindingen uit de evaluatie en de analyse is besloten om te komen tot een aangepast beleidskader erfgoed voor breed erfgoedbeleid met meer focus, consistentie en samenhang, waarvan het programma grote erfgoedcomplexen deel uitmaakt.

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

Bevoegdheid

- Provinciale Staten stellen kaders vast. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor adequate en tijdige evaluatie; doen voorstellen voor voortzetting, wijziging of beëindiging van het betreffende beleid.
- Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om een begrotingswijziging aan Provinciale Staten voor te leggen. Provinciale Staten zijn via haar budgetrecht bevoegd te besluiten over wijzigingen van de begroting.

Doel

1. De (verbeeldings)kracht van erfgoed werken we uit in 4 karakteristieken voor Brabant, onze verhalen van Brabant. We kiezen voor een focus binnen de verhalen namelijk op die verhalen en dát bijbehorende erfgoed waar veel kansen liggen om de verhalen van Brabant te kunnen vertellen. En ook voor andere beleidsdomeinen zoals economie, natuur en leefbaarheid.
2. Over 50 jaar willen we de geschiedenis van Brabant nog kunnen doorgeven aan volgende generaties. Erfgoed dat past binnen de verhalen van Brabant wordt duurzaam behouden en benut door gezichtsbepalende erfgoedcomplexen waarvoor de markt alleen geen oplossing heeft van een nieuwe duurzame functie te voorzien, door restaureren van onrendabele rijksmonumenten met een duurzame exploitatie en door het belang en de kracht van erfgoedwaarden te verankeren in het ruimtelijk overheidsbeleid
3. We helpen mee aan het verbeteren, opschalen en mogelijk maken (maatwerk) van initiatieven uit de samenleving als ze passen binnen de verhalen van Brabant. Energie van partners uit de samenleving zoals overheden, ondernemers, eigenaren en burgers gaan we benutten. Zo versterken we de sociale veerkracht in Brabant.

4. De kracht van erfgoed om te verbinden en te verbeelden willen we beter benutten en daarvoor is het nodig dat de basis op orde is. Dat betekent dat lokale erfgoedinstellingen, vrijwilligers en ondernemers met meer kracht, kwaliteit, professionaliteit, voor een groter publiek en meer in samenhang gaan functioneren. De provinciale uitvoeringsorganisaties ondersteunen deze basis met advies, kennis en netwerk.

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

Argumenten en kanttekeningen

1. Het beleidskader erfgoed 2016-2020, de (verbeeldings)kracht van erfgoed, vast te stellen

Argumenten

1.1 Er is meer focus nodig in het totale erfgoedbeleid door met 4 verhalen van Brabant te werken.

We hebben voor verhalen van Brabant gekozen omdat er verantwoorde keuzes nodig zijn. Door bezuinigingen bij rijk, provincies en gemeenten worden middelen voor behoud en herbestemming van erfgoed schaarser. We zien steeds meer leegstand in vastgoed en erfgoed. Het is, vanwege schaarste in middelen en economische functies, niet mogelijk om al dit vastgoed en erfgoed een nieuwe bestemming te geven.

Vier verhalen geven richting in de uitvoering van het volledige erfgoedbeleid met betrekking tot monumenten, museumstukken, archeologische vondsten, cultuurlandschappen, etc. Het geeft ook invulling aan het bestuursakkoord om binnen het programma Erfgoedcomplexen te kiezen voor de voor Brabant gezichtsbepalende complexen.

1.2 Erfgoed vraagt om een ontwikkelgerichte aanpak met partners.

We verwachten dat deze verhalen van Brabant verbinden. Binnen de verhalen van Brabant brengen we focus aan: die focus geeft richting aan onze provinciale inzet. Deze focus binnen de verhalen bepalen we als provincie niet alleen. Daarvoor staan we samen met onze partners en de Brabanders aan de lat. Dit vraagt ook binnen deze verhalen om een ontwikkelingsgerichte aanpak vanuit de provincie. Dit betekent:

- focus aanbrengen in de inzet (binnen de verhalen)
- het verbinden van partijen in netwerken
- inbreng van kennis via onderwijs- en kennisinstellingen en de provinciale instellingen
- ontwikkelgeld beschikbaar stellen voor het opstellen en mogelijk maken van haalbare initiatieven binnen de verhalen van Brabant.

De inzet van ontwikkelgeld is maatwerk en heeft ten doel om:

- perspectief te creëren op een stevig commitment van stakeholders aan de binnen de verhalen te ontwikkelen, businesscase
- daarmee ook een beroep te kunnen doen op andere financieringsbronnen van gemeenten, Rijk, Europa, markt, fondsen en direct betrokken stakeholders

- de stap te zetten we van generiek subsidieinstrument naar maatwerk met expliciete aandacht voor maatschappelijk en economisch rendement en duurzame borging.

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

1.3 Ervaringen met het programma Grote Erfgoedcomplexen leiden tot meer maatwerk

Bij de evaluatie van het programma Grote Erfgoedcomplexen is gebleken dat de markt de herontwikkeling nog niet voldoende oppakt en een rol van de provincie nog steeds gewenst is. Het bestuursakkoord vraagt om toepassing van publiek-private investeringen bij erfgoedcomplexen met een toekomstperspectief. Daarom voeren we de volgende wijzigingen door in het programma:

- Van investeringsprogramma naar een ontwikkel-aanpak, met een strategie waarbinnen we 3 rollen invullen én scherper onderscheiden: richting geven, beweging stimuleren en mogelijk maken.
- Richting geven: Scherper inzicht creëren in de inhoudelijke, economische, financiële en proces opgave binnen de categorieën van het programma Grote erfgoedcomplexen. Op basis daarvan kunnen we de opgave binnen de categorieën bepalen. Dit leidt ertoe dat de stap kan worden gezet van een meer reactieve, projectgerichte sturing naar een meer pro-actieve programmatische sturing. We hebben daarmee ook scherper zicht op de totale (financiële) opgave binnen Brabant, ook in de tijd waardoor een scherpere sturing mogelijk wordt.
- Beweging stimuleren: de provincie is één van de partners die het initiatief verder wil helpen. De positie van de provincie in deze rol is niet die van investeerder, en daarmee meer neutraal dan tot nu toe. Zo wordt het initiatief meer bij de stakeholders gelaten.
- Mogelijk maken: inzet van onze instrumenten die nodig zijn om de haalbare projecten uit te voeren, investeren kan er daar één van zijn. Deze inzet beperken we tot die complexen die gezichtsbepalend zijn in het vertellen van ons verhaal en waarvoor toekomstperspectief is. We investeren nooit als enige partij, en zetten zoveel mogelijk in op publiek-privaat partnerschap.
- Daarmee verandert het kwantitatieve doel van 20 provinciale investeringen in erfgoedcomplexen naar een kwalitatieve aanpak (initiatieven verder brengen, met maatwerk, passend binnen de verhalen) waardoor de direct betrokken stakeholders zoveel mogelijk zelf tot investeringen overgaan. Het resultaat van deze verandering laten wij u in voortgangsrapportages zien.
- Van een generiek exitstrategie in aantal jaren (3-5 jaar) naar een kwalitatieve exitstrategie op basis van maatwerk. Daar is mogelijk ook een rol weggelegd voor de NV Monumentenfonds. Over de toekomstige rol van NV Monumentenfonds Brabant en de positie van de provincie daarin zal dit najaar een voorstel aan uw Staten voorliggen.
- Gelet op de marktdynamiek is er behoefte aan snelle besluitvorming. Gezien de opgedane ervaringen én de kaderstellende rol van PS is het wenselijk om de besluitvorming over de projecten zoveel mogelijk bij GS te leggen. Daarbij geldt overigens de afspraak dat bij investeringen

boven de €5 mln de besluitvorming van PS nodig is, zoals bij het Ontwikkelbedrijf.

In het licht van de kaderstellende rol is het ook gewenst om PS te blijven betrekken bij de verdere uitwerking. De statendagen kunnen worden benut om de inzet op de verhalen van Brabant toe te lichten, en daarbinnen de afwegingen en sturing voor de benoemde categorieën binnen het programma Grote Erfgoedcomplexen verder toe te lichten. Daarnaast zorgen wij voor een goede verantwoording achteraf, via de PenC cyclus, aangevuld met een handzame en communicatieve voortgangsrapportage.

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

Kanttekeningen

1. *De verwachting bij de buitenwereld is nog dat, als de provincie aan tafel zit, er dan ook een goed gevulde portemonnee aanwezig is. Die verwachting maken we niet meer waar. Voorzien is in gerichte communicatie om de veranderde rol goed te positioneren.*

2. Een begrotingswijziging vast te stellen, betreffende € 2,4 mln van de middelen voor cultuur en samenleving zoals benoemd in het bestuursakkoord 2015-2019, ten behoeve van de uitvoering van het beleidskader erfgoed 2016-2020"

Argumenten

2.1 *De begrotingswijziging past binnen het inhoudelijk kader zoals door PS in dit dossier wordt vastgesteld in het beleidskader erfgoed 2016-2020.*

In de vorige bestuursperiode was er € 9,6 mln incidenteel beschikbaar ten behoeve van het uitvoeringsprogramma erfgoed, later nog aangevuld met ongeveer 12 miljoen voor restauratie-inzet.

Om nu een goede start te kunnen maken met de uitwerking van de 4 verhalen van Brabant en om binnen het verhaal van militair erfgoed concrete stappen te zetten, vragen we nu € 2,4 mln aan extra middelen via een begrotingswijziging vast te stellen. De begroting voor onze totale ambitie in het beleidskader zullen we in het voorjaar van 2016 voor instemming aan u voorleggen waarbij u dan wordt gevraagd om een integrale afweging te maken voor de portefeuille Leefbaarheid en Cultuur.

2.2 *Nieuwe aanpak binnen het kader een kans geven (exploitatiebudget)*

Er is meer sturing nodig in het totale erfgoedbeleid. Dit gaan we bereiken door binnen 4 verhalen van Brabant focus aan te brengen. Die focus bepalen we niet alleen. Dat doen we samen met onze partners. Inzet van het budget gaat dan onder meer om een impuls per verhaal.

Concrete acties zijn daarvoor: ontwikkelen van een gedragen verhaal, stimuleren van beweging in initiatieven en het mogelijk maken van projecten in een ontwikkelgerichte aanpak met partners. Dit levert op:

- Uitgeschreven verhalen ter inspiratie.
- Een netwerk van partijen die bezig zijn met beheer, (her)ontwikkelen en ontsluiten van erfgoed in het betreffende verhaal.
- Bijdragen aan behoud van erfgoed waarmee het bewuste verhaal verteld kan worden.

- Erfgoed krijgt door de herontwikkeling een plek in de samenleving. Bijvoorbeeld: zo zal binnen het verhaal van Militair erfgoed – *Bevochten Brabant* – bijzondere aandacht zijn voor WO II en de Zuiderwaterlinie. Voor de andere verhalen wordt ook een vergelijkbare focus en ambitie uitgewerkt met de samenleving.

Wat is er nú nodig?

Vanuit het exploitatiebudget is hiervoor nu € 1,5 mln nodig. Dit is als volgt opgebouwd.

- Om in 2016 een start te kunnen maken met de uitwerking van de 4 verhalen is € 750.000,- nodig.
- Binnen Bevochten Brabant worden op dit moment concrete stappen gezet in de uitwerking. Voor de Zuiderwaterlinie is een inzet gewenst van € 750.000,- voor 2016-2019, waarbij het zwaartepunt van de provinciale inzet ligt op de eerste twee jaren.

Onze verhalen willen we beter zichtbaar maken voor een breder publiek. Tevens willen we de marketingkracht van erfgoed vergroten. Concrete acties daarvoor: nieuwe product-markt-combinaties ontwikkelen (bijvoorbeeld toeristische producten en routes rond het verhaal), evenementen en campagnes ontwikkelen, informatie ontsluiten naar publiek, marktonderzoek doen (bijvoorbeeld naar reisindustrie en grensoverschrijdende mogelijkheden) en de (project)organisatie rond het verhaal versterken. Dit levert op dat erfgoed voor de Brabantse burger, maar ook voor toeristen buiten Brabant, meer zichtbaar, beter bereikbaar en interessanter is: een uitnodigende ontmoetingsplek. Voor het verhaal van WO II, inclusief de marketing en programmaorganisatie, is er aan de provincie een langdurige inzet gevraagd van ruim 2 miljoen. Daarover willen we met partijen in gesprek. Om een stevige start te kunnen maken willen we nu € 900.000,- reserveren.

Wat is er nú nodig?

Vanuit het exploitatiebudget is nu € 900.000,- nodig voor de programmaorganisatie, uitwerken van en het beter zichtbaar maken van het verhaal WO II.

2.3 Initiatieven die we op ons af zien komen en die investering vragen, mogelijk maken (investeringsbudget)

In het Bestuursakkoord is een pilot aangekondigd om nieuwe publieksgroepen laagdrempelig in aanraking te brengen met musea en collecties om zo het museumbezoek in Brabant te stimuleren. Hier ligt een relatie met het Uitvoeringsprogramma Cultuur 2016-2020, aangezien deze pilot gaat over alle musea in Brabant (dus ook moderne kunst, natuur etc). Daarnaast is op basis van onderzoek tbv de motie 'Cultureel Erfgoeddepot' (2014), duidelijk geworden dat (meer) samenwerking tussen instellingen gewenst is. Samenwerking met betrekking tot beheer, selectie en digitale ontsluiting van collecties.

Daarnaast zijn we ook met andere partijen in gesprek. Bijvoorbeeld

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

- Visit Brabant heeft voor WO II een voorlopige investeringswens van € 7,5 mln neergelegd voor investeringen in de museale infrastructuur. Deze investering is volgens de partijen nodig om de ambitie van het WO II verhaal te kunnen realiseren. Het betreft geen tekorten op exploitaties. Voor financiële dekking zal naast provinciale middelen ook gekeken worden naar andere partijen als regio's, gemeenten en partijen zoals het V-fonds en Brabant C.
- Voor de problematiek van vrijkomende vaak monumentale kerken is een werkgroep actief. Op dit moment leveren wij hiervoor, indien gewenst, procesondersteuning, zodat de gemeenschap rond een kerk kan komen tot een plan voor herbestemming. Investeringsvragen voor herontwikkeling van kerken met een duurzame functie binnen onze focus in de verhalen van Brabant en samen met stakeholders in de samenleving, valt buiten de scope van het programma Grote Erfgoedcomplexen.

Onze rol is nooit aan de voorkant die van investeerder, maar soms kunnen wij met onze bijdrage andere financiers over de streep trekken of net dat ontbrekende puzzelstukje toevoegen zodat samen met andere partijen toch het doel wordt bereikt.

Kanttekeningen

2.1 Investeren in erfgoed is een samenspel met anderen

Het daadwerkelijk realiseren van onze ambities in deze bestuursperiode kunnen we niet alleen.

Alleen als er een goed samenspel tot stand komt met andere overheden, ondernemers, andere partners en burgers, ook financieel, is er een stevige impuls mogelijk. Dit geldt ook voor samenspel met andere beleidsdomeinen namelijk vrijetijdseconomie, ruimte, leefbaarheid en economie.

2.2 Onze herbestemmingsopgave is vele malen groter dan de beschikbare middelen.

In het bestuursakkoord is er besloten dat op het programma Grote Erfgoedcomplexen 20 miljoen in mindering wordt gebracht vanuit het investeringsprogramma. Dit heeft uiteraard consequenties omdat we hierdoor binnen de totale Brabantse herbestemmingsopgave van de categorieën binnen het programma Grote Erfgoedcomplexen (kloosters, industrieel erfgoed, militair erfgoed en landgoederen & kastelen) substantieel minder herbestemming kunnen realiseren. Wij voorzien een reëel risico dat wij met de thans beschikbare middelen onze ambitie om de geschiedenis van Brabant vanuit historisch perspectief te kunnen blijven vertellen aan de hand van gezichtsbepalende objecten, onvoldoende kunnen realiseren.

We hebben namelijk voor de 4 categorieën van het programma Grote Erfgoedcomplexen de opgave in beeld gebracht: inhoudelijk, fysiek, economisch en procesmatig. Op basis hiervan en op basis van opgedane ervaringen met het programma Grote Erfgoedcomplexen tot nu toe, hebben we ook een beeld ontwikkeld van de mogelijke financiële consequenties om de gezichtsbepalende complexen voor de verhalen van Brabant ook daadwerkelijk te kunnen faciliteren waar dat nodig is. Wij verwachten dat voor de totale opgave de komende periode voor financiering van de onrendabele top en ten behoeve van risico-afdekking € 60-100 mln nodig is. Uiteraard

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

vanuit het vertrekpunt dat het een grote uitdaging is om op basis van een samenspel met alle partners die ook zelf investeren toch zoveel mogelijk tot goede resultaten te komen.

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

Financiën

Er is een begrotingswijziging nodig om een goede start te kunnen maken met realisatie van de ambitie in het beleidskader. De begrotingswijziging is in dit statenvoorstel onderbouwd.

In onderstaande tabellen wordt de voorgestelde begrotingswijziging samengevat.

Verdeling per jaar vanuit exploitatiebegroting

Doel	BA-middelen exploitatiebegroting				Totaal
	2016	2017	2018	2019	
ontwikkelgerichte aanpak met partners	€ 1 mln	€ 0,25 mln	€ 0,125 mln	€ 0,125 mln	€ 1,5 mln
Zichtbaar maken en vermarkten van erfgoed	€ 0,9 mln				€ 0,9 mln
Totaal	€ 1,9 mln	€ 0,25 mln	€ 0,125 mln	€ 0,125 mln	€ 2,4 mln

Bovenstaande leidt tot de volgende begrotingswijziging:

Begrotingswijziging

Jaar	Bedrag	Ten laste/gunste van post	Product
2016	€ 1,9 mln.	Omschrijving nieuwe begr.post exploitatie uitgaven	06.01 Cultuur
2017	€ 0,25 mln	Omschrijving nieuwe begr.post exploitatie uitgaven	06.01 Cultuur
2018	€ 0,125 mln	Omschrijving nieuwe begr.post exploitatie uitgaven	06.01 Cultuur
2019	€ 0,125 mln	Omschrijving nieuwe begr.post exploitatie uitgaven	06.01 Cultuur
2016	€ 1,9 mln	1000818 Onttrek. Algemene reserve BA 2015-2019	31.04 Mutaties reserve
2017	€ 0,25 mln	1000818 Onttrek. Algemene reserve BA 2015-2019	31.04 Mutaties reserve
2018	€ 0,125 mln	1000818 Onttrek. Algemene reserve BA 2015-2019	31.04 Mutaties reserve
2019	€ 0,125 mln	1000818 Onttrek. Algemene reserve BA 2015-2019	31.04 Mutaties reserve

In het voorjaar 2016 zal vanuit Leefbaarheid en Cultuur een integraal dossier worden aangeboden waarin een voorstel m.b.t. de totale ambitie, de te verrichten prestaties en de daarbij behorende begrotingswijziging (vanuit Bestuursakkoord middelen 2016-2019) aan uw Staten zal worden voorgelegd. Echter bepaalde activiteiten uit het beleidskader Erfgoed kunnen niet wachten tot 2016 en vergen nu al een inzet van Bestuursakkoordmiddelen. Vanwege de urgentie leggen wij daarom nu een begrotingswijziging aan u voor ad € 2,4 mln.. Deze begrotingswijziging past binnen de € 19,2 mln. exploitatiemiddelen die in het bestuursakkoord 2016-2019 voor Leefbaarheid en Cultuur zijn benoemd.

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

Prestaties

Met inzet van de bestuursakkoordmiddelen en de reguliere middelen voor erfgoed en de middelen voor het programma Grote Erfgoedcomplexen, willen we de volgende prestaties bereiken gekoppeld aan de 4 eerder genoemde doelen:

Prestatie	Indicator
Aan de hand van de 4 verhalen een aantrekkelijk Brabant neerzetten voor de Brabanders, toerist en recreant.	Totstandkoming van uitgeschreven verhalen die leiden tot inspiratie/verbeelding en focus binnen de 4 verhalen van Brabant. Netwerk van partijen beheert, ontwikkelt en ontsluit erfgoed voor de toerist. Bijvoorbeeld het verhaal over WO2, de Zuiderwaterlinie en andere verhalen.
Restaureren monumenten waarbij sprake is van een duurzame exploitatie, die toegevoegde waarde hebben voor de 4 verhalen en draagvlak hebben in de maatschappij.	Onrendabele rijksmonumenten worden gerestaureerd Aantal erfgoedcomplexen gefaciliteerd in herbestemmingsopgave
Rol van de provincie verandert: van louter investeren, naar beweging stimuleren en in beperkt aantal gevallen financiële middelen beschikbaar te stellen (mogelijk maken) aan erfgoedinitiatieven.	Initiatieven in beweging gebracht/ tot haalbare initiatieven geleid voor zowel erfgoed breed als voor het programma erfgoedcomplexen.
De basis (lokale erfgoedinstanties, vrijwilligers en ondernemers) functioneert met meer kracht, kwaliteit, professionaliteit, voor een groter publiek	Samenwerking in beheer (verzamelen/ontzamelen) en toegankelijk maken van collecties voor het publiek.

<p>en meer in samenhang.</p>	<p>Groter aantal collecties zijn aangesloten op de Brabant Cloud en wordt meer gebruikt door ondernemers en instellingen.</p> <p>Meer nieuwe publiekgroepen in musea in Brabant.</p> <p>Samenhangend pakket aan instrumenten op het gebied van kennis en onderwijs via de Erfgoed Academie Brabant.</p> <p>Meer efficiënte en effectieve samenwerking tussen de provinciale uitvoeringsorganisaties en erfgoedinstellingen.</p>
------------------------------	---

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

Europese en internationale zaken

- Binnen het nieuwe kader zal het voldoen aan de regels inzake staatssteun een belangrijke randvoorwaarde blijven. Vanuit de optiek van het Staatssteunrecht is een aantal van de erfgoedprojecten complex te noemen. Er zijn diverse mogelijkheden voor toegelaten steun vrijgesteld van de verplichting om vooraf goedkeuring te vragen aan de Europese Commissie. In dat geval volstaat een kennisgeving aan de Europese Commissie. Voor projectonderdelen die een (marktconform) rendement moeten opleveren, zijn de vrijstellingen niet relevant, maar moet de vraag worden beantwoord of de provincie handelt op gelijke voet met een particuliere marktinvesteerder. In dat geval is er geen sprake van staatssteun.
- De Nieuwe Hollandse Waterlinie gaat op voor nominatie als Unesco Werelderfgoed in 2019. De minister van OCW zal daartoe in januari 2018 het nominatiedossier dat nu opgesteld wordt samen met de provincies Gelderland, Noord-Holland en Utrecht, indienen bij Unesco.

Planning

Evaluatie van doelen en prestaties, zoals vermeld in het kader, zal in 2019 plaatsvinden. Voortgang prestaties wordt jaarlijks in de P&C-cyclus toegelicht. Om de financiële consequenties van dit voorstel te kunnen betrekken bij de begrotingsbehandeling. Om de vernieuwde aanpak, voorkomende uit de evaluaties van 2014, voortvarend te kunnen oppakken en daarmee ook de investeringsvoorstellen die zich dit najaar aandienen vanuit het programma Grote Erfgoedcomplexen binnen deze aanpak te kunnen positioneren, wordt gevraagd om een behandeling door Provinciale Staten op korte termijn.

Bijlagen

1. Beleidskader erfgoed 2016-2020, *de (verbeeldings)kracht van erfgoed.*

Datum

29 september 2015

Documentnummer

GS: 3862226

PS: 3869149

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. ir. A.M. Burger

Auteur: M.T.E. Meijs - Appels, mmeijs@brabant.nl, (073) 680 82 87
Cluster Cultuur en Samenleving/Afdeling Cultuur